

**Sprawozdanie z działalności Rady Wykonawczej
Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich
za okres od września 2011 do września 2012**

Sprawozdanie obejmuje trzeci rok działalności Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich, powołanej na kadencję 2009-2013.

Wg stanu na dzień 31 lipca 2012 Konferencja liczy 83 członków, w tym 82 ze szkół będących członkami KRASP i 1 ze szkoły stowarzyszonej z KRASP. W okresie sprawozdawczym deklarację członkostwa złożyło 6 osób, wygasła ważność 5 deklaracji (ze względu na przejście na emeryturę).

Rada Wykonawcza działała w pełnym 8-osobowym składzie.

Troje członków Rady Wykonawczej (Błażej Feret, Anna Grygorowicz i Jolanta Stępnik) od stycznia 2011 roku jest członkami powołanego przez MNiSW (Zarządzenie nr 8/11) **Zespołu specjalistycznego ds. Infrastruktury Informatycznej**, którego celem jest opiniowanie wniosków o finansowanie zadań z zakresu infrastruktury informatycznej, w tym Wirtualnej Biblioteki Nauki.

Również w 2011 roku Minister NiSW powołała w skład **Zespołu interdyscyplinarnego ds. działań upowszechniających naukę** (Zarządzenie nr 18/11 z późn. zmianami) przedstawicieli bibliotek uczelnianych Bożenę Bednarek-Michalską (UMK) oraz Krystynę Kocznorowską (BUW), a w styczniu 2012 dr Anetę Jnuszko-Szakiel (AFM w Krakowie). Środowisko bibliotek reprezentuje w tym Zespole również dr Teresa Szmigielska.

Udział w pracach obu Zespołów stwarza możliwości prezentowania stanowiska naszego środowiska podczas opiniowania wniosków, a także uczestnictwa w wielu dyskusjach z przedstawicielami Ministerstwa oraz pracownikami naukowymi uczestniczącymi w pracach Zespołów.

W roku sprawozdawczym Rada Wykonawcza powołała **Zespół roboczy ds. multiwyszukiwarek** działający w siedmioosobowym składzie pod przewodnictwem Ewy Dbrzyńskiej-Lankosz (AGH). Celem Zespołu jest przygotowanie informacji o dostępnych na polskim rynku multiwyszukiwarkach. Planuje się, że opracowanie zawierać będzie materiał porównawczy, obejmujący informacje o możliwościach danego oprogramowania, mechanizmach pobierania przez oprogramowanie danych przy tworzeniu odpowiedzi na zadane pytanie, współpracy z HAN-em lub innym podobnym programem, możliwościach wyszukiwania wg języka oryginału niezależnie od tego, w jakim języku sporządzone są opisy bibliograficzne w danej bazie, sposobie konstruowania kosztorysu, kosztach itp. Jedną z form działań Zespołu było przygotowanie merytoryczne i przeprowadzenie dyskusji panelowej (RINGU) w celu porównania dostępnych multiwyszukiwarek. Dyskusja odbyła się podczas prekonferencji organizowanej przez Bibliotekę Politechniki Łódzkiej w czerwcu 2012 roku. Wyniki tej dyskusji, a przede wszystkim kilkumiesięczna praca Zespołu były podstawą do opracowania i rozesłania do firm zestawu pytań szczegółowych. Odpowiedzi spodziewamy się do połowy września. Wkrótce potem przewiduje się przesłanie otrzymanych informacji dyrektorom oraz umieszczenie ich na stronie KDBASP.

Na przełomie stycznia i lutego zakończył pierwszy etap prac Zespół powołany w 2011 początkowo jako Zespół ds. deduplikacji, ostatecznie nazwany **Zespołem ds. StatEI**. Jego pierwotnym zadaniem była deduplikacja (dla celów statystycznych) tytułów czasopism pojawiających się w różnych bazach. Po wstępnej analizie danych Zespół podjął się zgromadzenia danych o wykorzystywanych przez biblioteki uczelniane bazach i ich kategoryzacji umożliwiającej stosowanie jednolitych kryteriów dla ich zliczania. W efekcie tych prac uzyskano wykaz dostępnych baz z opisem zawierającym liczbę jego elementów uwzględnianą dla celów statystycznych i rankingów. Niestety opóźnienie w pracach Zespołu spowodowane koniecznością poszerzenia zakresu prac poskutkowało tym, że nie wszyscy mogli wykorzystać wyniki tych prac do wypełnienia formularz dla

GUS. Zgromadzony materiał jest jednak przydatny i w przyszłości powinien stanowić podstawę dla badań statystycznych i rankingowych. W lipcu 2012 roku Zespół zaktualizował przygotowane tabele i zamieścił je na stronie Konferencji. Nie podjęto tymczasem pracy nad uzupełnianiem zgromadzonych danych o informacje, która biblioteka posiada dostęp do których baz (co mogłoby poprawić efektywność polityki zakupów i licencjonowania baz piśmiennictwa naukowego w kraju).

Powołany w 2011 roku **Zespół ds. punktacji** przygotował opinię projektu z 27.10.2011 *Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym*, a przedstawiciele Zespołu prezentowali wyniki swoich prac podczas spotkań i konferencji środowiskowych (seminarium Polbit luty 2012 r). Powracająca w ostatnim okresie dyskusja nad oceną jednostek w kontekście konkursów ogłaszanych przez MNiSW, NCR czy NCBiR (np. na KNOWy) spowoduje prawdopodobnie konieczność opracowania standardów oceny.

Bieżące prace promocyjne oraz techniczne przy gromadzeniu i analizie danych prowadził **Zespół ds. Analizy Funkcjonowania Bibliotek Naukowych**. Niestety nie rośnie liczba bibliotek wypełniających Ankiety. Dane za 2010 rok wprowadziły 43 biblioteki akademickie, w tym 31 bibliotek uczelni publicznych. W trakcie korygowania błędów jest jedna akademicka publiczna. Ankiety nie wypełniły do końca 4 biblioteki. Dla porównania – za 2009 r. ankietę wypełniło ogółem 47 bibliotek akademickich (w tym 34 uczelni publicznych). Brak aktywności bibliotek jest tym bardziej niepokojący, że dane wprowadzane do Ankiety są prawie identyczne z tymi z formularza GUS – zatem dyrektorzy bibliotek nimi dysponują. Członkowie Zespołu uczestniczyli też w formułowaniu opinii i wniosków dotyczących planowanych w Bibliotece Narodowej kolejnych zmian formularza GUS. Gdy w bieżącym roku BN ogłosiła, że podejmuje prace nad zmianami do formularza, Rada Wykonawcza zwróciła się do Dyrektora BN o włączenie do prac przedstawicieli bibliotek akademickich. Nasze stanowisko zyskało poparcie przedstawicieli MNiSW w KRB, ale tymczasem brak decyzji dyrektora BN w tej sprawie.

Prace Rady Wykonawczej zdecydowanie zdominowały w roku sprawozdawczym planowane zmiany w ustawach i rozporządzeniach dotyczących kwalifikacji zawodowych bibliotekarzy, a także opiniowanie projektów rozporządzeń MKiDN.

Najtrudniejsza i budząca największe obawy naszego środowiska, to planowana przez Ministerstwo Sprawiedliwości ustawa deregulacyjna, która ma objąć stanowiska bibliotekarzy dyplomowanych oraz przygotowane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego zmiany wymagań kwalifikacyjnych na stanowiskach bibliotekarskich w bibliotekach publicznych.

Przedstawiciele Rady Wykonawczej uczestniczyli w kilku spotkaniach organizowanych w tej sprawie w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, wraz z innymi dyrektorami bibliotek szkół akademickich brali udział w otwartych dyskusjach organizowanych z udziałem Ministra Sprawiedliwości w sprawie deregulacji. Dyrektorzy pisali w tej sprawie artykuły do prasy akademickiej (Forum Książki nr 1(49) 2012). Rada Wykonawcza przygotowała i rozesłała w sprawie deregulacji pisma do: Ministra Sprawiedliwości, Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz odrębnie do Sekretarza stanu w tym Ministerstwie Prof. Darii Nałecz, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Przewodniczącej KRASP, Posła Jarosława Gowina, Krajowej Rady Bibliotecznej oraz przedstawiciela MNiSW w KRB prof. Barbary Sosińskiej-Kalaty. Jak zawsze na bieżąco prowadzono konsultacje z ZG SBP. Niezwykle ważna była w tej kwestii konsolidacja środowiska bibliotekarskiego. Konsultacje i wzajemne przekazywanie przygotowywanych opinii niezwykle ułatwiało pracę, ale niestety nie przyczyniło się do pomysłu dla nas rozwiązania problemu. Prace nad deregulacją trwają.

Niestety podobnymi wadami obarczony jest najnowszy projekt z dnia 18 maja 2012 roku *Rozporządzenia MKiDN w sprawie wymagań kwalifikacyjnych do zajmowania określonych stanowisk w bibliotekach*. Co prawda nie likwiduje on stanowiska bibliotekarza dyplomowanego, ale pozwala na zatrudnianie na nim wszystkich absolwentów kierunków

bibliotekoznawstwa, bez wymogu posiadania dodatkowych kwalifikacji lub stażu pracy. Ten projekt również został negatywnie zaopiniowany przez Radę Wykonawczą, a nasze stanowisko zostało przesłane do wiadomości KRB i przedstawicieli MNiSW w tym gremium oraz do Zarządu Głównego SBP. Projekt nie dotyczy pracowników bibliotek szkół wyższych, ale zawarte w nim propozycje mogą mieć negatywny wpływ na kształtowanie polityki zatrudnienia, a być może również na projekt zmian w zakresie wymogów kwalifikacyjnych również w bibliotekach akademickich.

Rada Wykonawcza konsultowała również i przekazała opinię w odniesieniu do projektów *Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego*:

- Projektu z dnia 14 listopada 2011 w sprawie sposobu i trybu zaliczania niektórych bibliotek do bibliotek naukowych oraz ustalania ich wykazu,
- Projektu z dnia 25 listopada 2011 r. w sprawie organizacji i trybu działania Krajowej Rady Bibliotecznej,
- Projekt z dnia 23 marca 2012 roku w sprawie narodowego zasobu bibliotecznego,

Inne przygotowane opinie dotyczyły także:

- Projektu Ustawy o bibliotekach (przygotowywanego przez SBP),
- Krajowego Zautomatyzowanego Systemu Wypożyczeń (projekt przygotowany na zlecenie SBP),
- publikacji Komisji Europejskiej z dn. 27 października 2011 r. pt. „Zalecenie w sprawie digitalizacji i udostępniania w Internecie dorobku kulturowego oraz w sprawie ochrony zasobów cyfrowych” (konsultacje dla MKiDN zorganizowane przez PCSS),
- zmiany rozporządzenia MNiSW w sprawie zasad, trybu i kryteriów udzielania, spłacania oraz umarzania kredytów i pożyczek studenckich,
- normy dot. wskaźników funkcjonowania bibliotek (Biblioteka Narodowa).

W pracach nad nowelizacją prawa autorskiego regularnie uczestniczy Barbara Szczepańska — ekspert i konsultant Rady Wykonawczej, informując nas wszystkich na bieżąco o prowadzonych mi.in. w MKiDN pracach nad wzmocnieniem uprawnień twórców, co może wpłynąć negatywnie na sytuację bibliotek. Rada Wykonawcza objęła patronatem warsztaty konsultacyjne w ramach grantu EIFL na analizę reform prawa autorskiego dla bibliotek, których inaugurację zaplanowano na sierpień 2012. Na prośbę RW dyrektorzy kilku bibliotek delegowali do prac w zespole roboczym, kierowanym przez B. Szczepańską, kilku swoich pracowników.

We wszystkich działaniach związanych z opiniowaniem przez KDBASP wielu projektów szczególnie warte podkreślenia są dwie kwestie. Po pierwsze — mamy poczucie, że KDBASP uznana została (choć formalnie nie ma takiego statusu) jako ciało opiniujące rozporządzenia ministerstw i choć nie zawsze nasze stanowisko jest brane pod uwagę, to jednak mamy możliwość przedstawienia go. Drugi aspekt, to coraz szersza współpraca środowiskowa w prezentowaniu stanowiska pracowników bibliotek, już nie tylko wspólnie z SBP, ale także z wieloma członkami Krajowej Rady Bibliotecznej i przedstawicielami kierunków bibliologicznych na uczelniach. Wśród nieformalnych dyskusji podejmowanych na liście konferencji wskazać należy kilka wątków. Część z nich jest aktualna od wielu lat, ale zawsze wzbudza zainteresowanie i dyskusję:

1. Sprawy kadrowe:

- a. przyjęte na różnych uczelniach rozwiązania odnośnie praw do 36 dniowego urlopu;
- b. warunki organizacji konkursu na stanowiska bibliotekarzy dyplomowanych,

- c. stosowanie w praktyce nowego rozporządzenia MNiSW o warunkach wynagradzania (wobec braku limitów wynagrodzenia oraz zmian kategorii zaszerzegowania),
 - d. polityka podnoszenia uposażenia i awansów stosowana w bibliotekach oraz związana z tym kwestia oceny pracowników.
2. Zasady finansowania (dofinansowania) działalności bibliotecznej w ramach środków na badania statutowe oraz działalność upowszechniającą naukę (wyjaśnienia Ministerstwa w kwestii zasad występowania o dofinansowanie baz danych w ramach środków na DUN).
 3. Wymiana informacji o dostawcach wydawnictw i ocenie funkcjonowania dostępnych w bibliotekach serwisów (Ruch, Elsevier, ibuk, projekt WSE w Białymstoku).
 4. Kwestie bieżącego funkcjonowania bibliotek (uprawnienia do korzystania z bibliotek osób z zewnątrz, w tym uczniów szkół średnich, e-indeksy i obiegiówki; przetargi na książki i czasopisma, stosowanie kas fiskalnych, podstawa prawna szkoleń bibliotecznych).

Wśród ważnych wątków pojawiających się w dyskusjach, które dotychczas nie zostały szerzej rozwinięte niewątpliwie jest sprawa szkoleń bibliotecznych i ich powiązania z Krajowymi Ramami Kwalifikacyjnymi oraz inicjatywa współpracy w zakresie skatalogowania książek elektronicznych kupowanych w ramach licencji krajowych z prawem archiwizacji.

Wzorem lat wcześniejszych przeprowadzono Ankiętę dotyczącą wysokości wynagrodzenia pracowników bibliotek uczelnianych. Udział w niej wzięło 46 bibliotek akademickich. Niestety ponownie zawiodła aktywność wielu członków KDBASP.

Od stycznia 2011 roku działa strona domowa Konferencji w nowej szacie graficznej. Są tam zamieszczane informacje o bieżących pracach Rady oraz udostępniane jest Archiwum dokumentujące naszą działalność w latach minionych.

Aktywna, mimo okresowych problemów technicznych, pozostaje nasza lista dyskusyjna stanowiąca największe forum wymiany informacji o działalności członków i sympatyków KDBASP, choć trudno tu o porównanie z jakimkolwiek serwisami społecznościowymi. Może więc czas na zmiany i większą niż dotychczas naszą środowiskową aktywność na Facebooku czy Twitterze. Wdrażanie nowych technologii w bibliotekach powinno wszak zobowiązywać i mobilizować do aktywności również ich dyrektorów.

Opracowała Rada Wykonawcza

wrzesień 2012 roku

Załącznik nr 1 — **Zespół ds. elektronicznej statystyki (dawniej ds. deduplikacji)**

1. mgr Lidia Derfert-Wolf – Biblioteka Główna Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego im. J. J. Śniadeckich w Bydgoszczy – kierownik zespołu
2. mgr Urszula Cieraszewska – Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie
3. mgr Helena Juszczak – Biblioteka Politechniki Krakowskiej
4. mgr Michał Kordek – Biblioteka Uniwersytecka Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu
5. mgr Mirosława Modrzewska – Biblioteka Główna Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego
6. mgr Elżbieta Mroczek – Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej

7. mgr Michał Pijewski – Biblioteka Uniwersytecka Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu
8. mgr Iwona Socik – Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej
9. dr Paulina Studzińska-Jaksim – Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie
10. dr Gabriela Waliszewska – Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego

Załącznik nr 2 — **Zespołu ds. punktacji**

1. mgr inż. Anna Grygorowicz – Biblioteka Główna Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego — przewodnicząca
2. mgr Maria Garczyńska – Biblioteka Główna AGH
3. dr Anna Osiewalska – Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie
4. dr Joanna Słomkowska – Biblioteka Uniwersytecka UMK
5. mgr Małgorzata Waga – Biblioteka Uniwersytecka UŚ
6. mgr Ewa Dobrzyńska-Lankosz – Biblioteka Główna AGH

Załącznik nr 3 — **Zespół ds. multiwyszukiwarek**

1. mgr Ewa Dobrzyńska-Lankosz – Biblioteka Główna AGH - koordynacja
2. mgr Izabela Gajda – Biblioteka Politechniki Łódzkiej
3. dr Henryk Hollender – Biblioteka Uczelni Łazarskiego
4. mgr Anna Jańczyk – Biblioteka Główna Politechniki Opolskiej
5. mgr Anna Pełka – Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie
6. mgr Marta Sadowska-Hinc – Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej
7. mgr Danuta Turecka – Biblioteka Główna AGH